

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505

Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Metodický list

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti (I/2)

Sada: 1 Číslo: EU-OPVK-ČIG-2ST-04 Předmět: Český jazyk a literatura, 6. ročník - Pověsti

Název materiálu: Pověsti Brna

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 28. března 2012

Třída: VI. B

Ověřující učitel: Mgr. B. Říhošková

Anotace materiálu:

Pracovní list - pověst, otázky se vztahují k Pověsti o brněnském drakovi a k Pověsti o brněnském kole.

Podrobný metodický popis možností použití materiálu:

- Žáci si pozorně přečtou text, příp. s dopomocí učitele (žáci s IVP).
- Po rozdělení pracovního listu pracují žáci dle zadání.
- Žáci vyhledávají odpovědi na otázky z pověsti Brna.
- Pracovní list slouží k prosté reprodukci přečteného textu.
- Kontrolujeme a hodnotíme na závěr celý pracovní list, popř. využijeme pracovní list k sebehodnocení jednotlivých žáků nebo k jejich hodnocení

Seznam literatury a pramenů:

Čítanka pro 6. ročník ZŠ a pro primu osmiletého gymnázia. Havlíčkův Brod: FRAGMENT, 1997.

ISBN: 80-7200-121-3

obr. 1.: [upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Brněnský_drak_2_\(02\).jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Brněnský_drak_2_(02).jpg)

obr. 2.: wikipedia.org/wiki/Brněnské_kolo

Pověst o brněnském drakovi

Často se říká, že brněnského draka buď dovezli ze svých výprav křižáci, a nebo že ho pánům z radnice daroval turecký sultán.

Samotní brňané jsou ale skálopevně přesvědčeni, že draka nikdo nepřivezl, ale že žil kdysi u řeky Svratky, kde měl svoji jeskyni.

Trápil obyvatele široko daleko. Když měl hlad, požíral v okolí vše, co mu přišlo pod tlamu. Lidé se ho báli, ale nevěděli, jak se ho zbavit.

Radní slíbili velkou odměnu sto zlatáků, ale nikdo se nehlásil. Až jednou do hostince U Modrého Iva přišel řeznický tovaryš, který chodil vandrem po světě. Všichni v hospodě vyprávěli jen o drakovi.

Tovaryš řidič chvíli poslouchal a pak povídá: "Já vás toho draka vymalovat zbavím! Jen doneste velkou papírovou volskou kůži a pytel nehašeného zlato vápna."

Brňané mu moc nevěřili, ale co chtěl, to donesli. Řezník zašil vápno do volské kůže, naložil na vůz a odjel. Když přijel k řece, kde drak lehával, položil rychle na zem kůži a čekal.

Za nějakou chvíli drak skutečně přilezl a hned se do kůže pustil. Když ji celou sežral, pěkně ji zapil vodou ze Svratky a odpočíval. Ale to neměl dělat.

Vápno v něm začalo vřít, drak se nadouval, nadouval, až praskl. To bylo v Brně radosti! Řezník dostal svou odměnu a vydal se zase do světa.

Od té doby se už Brňané nemuseli žádné obludy bát.

obr.1

Pověst o brněnském kole

Jednoho slunečného květnového dne roku 1638 se jako obvykle sešli v lednické hospodě po práci sousedé na doušek vína. Nechyběl mezi nimi ani Jiří Birk, kolářský mistr, který byl svým umem vyhlášen po celém okolí. Slovo dalo slovo, když tu najednou se ozval Birkův hlas: "Oč se vsadíte, sousedé, že ráno o šesti hodinách, jak vyjde slunce, porazím v lese strom, udělám z něho kolo a ještě ten den je dokutálím do Brna, dřív než se zavřou městské brány." Všichni se mu smáli a klidně se s ním vsadili o dvanáct tolarů. Věřili, že se to koláři nemůže podařit a oni lehce přijdou k penězům.

Birk však byl opravdu mistr svého řemesla. Než na brněnských věžích začali zvonit Ave Maria, proběhl Židovskou bránou a přes Zelný trh na radnici. Tam udivenému purkmistrovi odevzdal hotové kolo. A protože kolo bylo opravdu mistrovský kus, dal je purkmistr Gabriel Schramm pověsit v radničním průjezdu. Birk svou sázku vyhrál, ale dvanáct tolarů mu štěstí nepřineslo. Všichni věřili, že mu při práci pomáhal čert, a proto se mu začali vyhýbat. Práce ubývalo, až nakonec šikovný kolář zemřel v bídě.

obr.2

Popis kola: Velké dřevěné kolo o průměru 144 cm, se dvanácti asymetricky rozmístěnými paprsky zasazenými do nesoustružené hlavy vyrobené z kmene mladého, asi 30 cm silného stromu; na nich je nasazeno šest loukotí tvořících obvod kola; kolo je neokované. Průzkum, kterému bylo kolo podrobno, pověst částečně zpochybnil: kolo nebylo vyrobeno z jednoho druhu dřeva ani z dřeva čerstvého, pracovní stopy pak dokládají výrobu v dílně. Je tedy zjevné, že kolář si strom sám neporazil ani kolo z něj nevyrobil na místě.

Experimentálně - každoročním kutálením kola z Lednice do Brna ve výroční den - je však prokázáno, že je možno uvedenou trasu v jednom dni i s kolem urazit.

Jméno, příjmení:

Otázky k ukázce

1. Co je to pověst?
2. Vyjádři obsah textu pomocí dvou souvětí
3. V kterém městě řádil drak?
4. Kdo draka dovezl do města?
5. U jaké řeky drak žil?
6. Co slíbili radní tomu, kdo draka zlikviduje?
7. Jak se jmenoval hostinec, kam přišel řeznický tovaryš?
8. Co potřeboval řeznický tovaryš ke zlikvidování draka?
9. Jak zemřel drak?
10. Přepiš - Všichni voshodě vyprávějí jen o drakovi:
11. Z druhého souvětí vypiš slovesa:
12. Z prvního souvětí vypiš přídavná jména.
13. Vysvětli, proč se píše velké písmeno u slova Brňané:
14. Jak napíšeš obyvatele Prahy?
15. Kam se vydal řezník se svou odměnou?
16. Jak se jmenoval kovářský mistr z druhé pověsti?
17. Napiš průměr dřevěného kola.

ŘEŠENÍ:

1. Co je to pověst? - *Vypráví o minulosti, jádro je pravdivé s prvky fantazie, váže se k určité osobě, místu*
2. Vyjádři obsah textu pomocí dvou souvětí - *Do Brna přivezli draka, který velice rádil a radní slíbili odměnu tomu, kdo Brno zachrání. Draka zlikvidoval řeznický tovaryš, který použil volskou kůži a nehašené vápno.*
3. V kterém městě rádil drak? - *Brno*
4. Kdo draka dovezl do města? - *křížáci nebo turecký sultán*
5. U jaké řeky drak žil? - *Svratka*
6. Co slíbili radní tomu, kdo draka zlikviduje? - *100 zlatěáků*
7. Jak se jmenoval hostinec, kam přišel řeznický tovaryš? - *U Modrého Iva*
8. Co potřeboval řeznický tovaryš ke zlikvidování draka? - *volskou kůži, pytel nehašeného vápna*
9. Jak zemřel drak? - *prasknutím - z důvodu reakce vápna s vodou*
10. Přepiš - Všichni v hospodě vyprávěli jen o drakovi. - *Všichni v hospodě vyprávěli jen o drakovi.*
11. Z druhého souvětí vypiš slovesa - *přesvědčení, nepřivezl, žil, měl*
12. Z prvního souvětí vypiš přídavná jména - *brněnského, tureckého*
13. Vysvětli, proč se píše velké písmeno u slova Brňané - *obyvatel Brna*
14. Jak napíšeš obyvatele Prahy? - *Pražan*
15. Kam se vydal řezník se svou odměnou? - *do světa*
16. Jak se jmenoval kovářský mistr z druhé pověsti? - *Jiří Birk*
17. Kolik cm má průměr dřevěného kola. (144 cm)